

Sygn. akt II PK 260/16

POSTANOWIENIE

Dnia 31 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z powództwa S.J.

przeciwko A. S.A. w W.

o przywrócenie do pracy i wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 31 maja 2017 r.,

skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 27 stycznia 2016 r., sygn. akt IV Pa (...),

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 stycznia 2016 r. Sąd Okręgowy w W. w sprawie z powództwa S.J. przeciwko A. S.A. w W. o przywrócenie do pracy i wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 7 maja 2015 r. zmienił zaskarżony wyrok w całości w ten sposób, że powództwo oddalił.

Sąd Rejonowy ustalił, że powodowi w dniu 28 października 2014 r. wręczono oświadczenie o wypowiedzeniu umowy o pracę. Jako przyczynę wypowiedzenia wskazano niestaranne i niesumienne wykonywanie obowiązków przewodniczącego zespołu oceniającego podczas postępowania zakupowego siatek katalityczno-wychwytyjących oraz katalizatora redukcji N₂O. Sąd Rejonowy wskazywał, że

powodowi w wypowiedzeniu umowy o pracę postawiono w istocie zarzut prowadzenia postępowania zakupowego na podstawie niezatwierdzonej strategii wyboru dostawcy, czego pozwany w trakcie procesu nie wykazał. Zdaniem Sądu Rejonowego z materiału dowodowego wynika, że do dnia 17 lipca 2013 r. nie nastąpiła zmiana strategii wyboru dostawcy, nie było nawet takiej konieczności. Pierwotna strategia wyboru dostawcy była określona bardzo szeroko, umożliwiając składanie zarówno ofert całościowych, jak i częściowych, jak również dawała możliwość procedowania nad tymi ofertami. Tym samym przyczyna wskazana w oświadczeniu o rozwiązaniu umowy o pracę z powodem musiała zostać uznana za nierzeczywistą.

Zdaniem Sądu Okręgowego Sąd pierwszej instancji prawidłowo zebrał materiał dowodowy w sprawie, ale dokonał częściowo niewłaściwej oceny zgromadzonych dowodów, która doprowadziła do nieuprawnionych wniosków. Mianowicie w istocie doszło do zmiany strategii w okresie od 29.01. do 8.04.2013 r. i zmiana ta nie została sformalizowana oraz zatwierdzona zgodnie z obowiązującą w pozwanym zakładzie Instrukcją realizacji zakupów. Błąd powoda, skutkujący wypowiedzeniem mu umowy o pracę, polegał na takiej zmianie pierwotnej strategii (strategii nr 1), że wysyłał oferentom zapytania ofertowe w zróżnicowany sposób. Jednym bowiem wysyłał zapytania o siatki, innym o katalizator, jeszcze innym o obydwie rzeczy. Zatwierdzona zgodnie z obowiązującą procedurą strategia nr 1 umożliwiała zaś wystąpienie jedynie z zapytaniami całościowymi. Dla transparentności procesu zakupowego powód winien był sporządzić notatkę zawierającą ewentualne zmiany założeń strategii zakupowej i przedstawić ją całemu zespołowi, a następnie do zatwierdzenia Szefowi Obszaru Zakupów. Wymagała tego Instrukcja w § 4 pkt 5 i 6.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu przepisów prawa materialnego: art. 45 § 1 i art. 30 § 4 k.p. oraz na naruszeniu przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wyniki sprawy: art. 233 § 1 w związku z art. 382 k.p.c.

Skarżący powołując się na przepis 398⁴ § 2 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jako oczywiście uzasadnionej, bowiem przez oczywiście niewłaściwą wykładnię art. 45 § 1 k.p., dokonaną przez Sąd Okręgowy, a także oczywiście niewłaściwą analizę

prawidłowo ustalonego przez Sąd pierwszej instancji stanu faktycznego wynikającego z zebranego materiału dowodowego, doszło do naruszenia prawa materialnego wskazanego w sentencji skargi kasacyjnej. Sąd Okręgowy rozpoznając apelację pozwanego całkowicie pominął obszerny materiał dowodowy zgromadzony w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji, w tym całkowicie niezasadnie odmówił wiary wszystkim świadkom występującym po stronie powoda i orzekł tylko i wyłącznie w oparciu o zeznania jednego świadka strony pozwanej, w dodatku w oparciu o skrawkowy fragment przesłuchania dokonanego w trakcie rozprawy apelacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w skardze zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571).

Kryterium oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wymaga oceny podstaw skargi oraz ich uzasadnienia. Świadczy to o konieczności częściowo merytorycznej kontroli skargi już na etapie przedsądu oraz wskazuje na prewencyjny charakter

instytucji wstępnego badania skargi kasacyjnej (T. Ereciński, [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom III. Postępowanie rozpoznawcze, wyd. V, red. T. Ereciński, Lex). Oczywiście zasadność skargi bada się zatem w granicach wskazanych w niej zarzutów.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że skarżący wskazując na naruszenie przez Sąd Okręgowy przepisów prawa materialnego, w rzeczywistości kwestionuje poczynione ustalenia faktyczne oraz ocenę dowodów. Do takich wniosków składnia już sama lektura podstaw skargi kasacyjnej. Skarżący wskazuje, że w rozpoznawanej sprawie: „sąd pominął w całości zgromadzony materiał dowodowy uzasadniający uznanie, że wypowiedzenie umowy o pracę było całkowicie niezasadne, a oparł się tylko i wyłącznie na zeznaniach jednego świadka”.

Zarzut naruszenia prawa materialnego nie może być skutecznie uzasadniany próbą zwalczania ustaleń faktycznych, gdyż mogłaby ona ewentualnie odnieść zamierzony skutek wyłącznie w ramach drugiej podstawy kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2015 r., II CSK 408/14, LEX nr 1640240).

Naruszenia art. 45 § 1 k.p. i art. 30 ust. 4 k.p. skarżący upatrywał w błędnej wykładni tych przepisów, nieuwzględniającej, że przyczyna wypowiedzenia umowy o pracę musi być jasna, rzeczywista, sprecyzowana i skonkretyzowana w uzasadnieniu oświadczenia o wypowiedzeniu, nie zaś domniemywana, a wskazanie tej przyczyny lub przyczyn przesądza o tym, że spór przed sądem pracy może się toczyć tylko w ich granicach. Podniósł przy tym, że Sąd Okręgowy w swojej ocenie odszedł od sformułowanych w oświadczeniu pracodawcy przyczyn wypowiedzenia umowy o pracę i uznał, że nie ma znaczenia, kiedy została sporządzona notatka w sprawie zmiany strategii, a istotny jest fakt, że doszło do złamania przez skarżącego zasady dobrego kupca. Tymczasem Sąd Okręgowy w uzasadnieniu orzeczenia wskazał, że w jego ocenie „doszło do zmiany strategii w okresie od 29.01. do 8.04.2013 r. i zmiana ta nie została sformalizowana oraz zatwierdzona zgodnie z obowiązującą w pozwanym zakładzie Instrukcją realizacji zakupów” (pierwsza z przyczyn wypowiedzenia umowy). Wskazał również, że „skoro powód nie sporządził notatki uprawniona jest również przyczyna

wypowiedzenia umowy sformułowana w punkcie drugim czyli nieprowadzenia dokumentacji ze spotkań Zespołu Oceniającego w formie wymaganej przez przepisy wewnętrzne, obowiązujące u pozwanego”. Badając zasadność wypowiedzenia Sąd Okręgowy nie wyszedł zatem poza zakres sformułowanych w oświadczeniu pracodawcy przyczyn wypowiedzenia umowy o pracę. Przedstawiona Sądowi Najwyższemu skarga stanowi w tym zakresie w istocie polemikę z ustaleniami faktycznymi dokonanyymi przez Sąd Okręgowy.

Wyłączenie w art. 398³ § 3 k.p.c. z podstaw skargi kasacyjnej zarzutów dotyczących oceny dowodów pozbawia skarżącego możliwości powoływania się na zarzut naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 § 1 k.p.c. Skoro w myśl art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów, nie mogą one zatem przemawiać również za oczywistą zasadnością skargi. W przeciwnym razie zachodziłby dysonans między etapem przedsądu a późniejszym rozpoznaniem podstaw kasacyjnych z ograniczeniem wynikającym z tego przepisu, a także wobec związania ustaleniami stanu faktycznego, na którym oparto zaskarżony wyrok (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2014 r., II UK 20/14, Legalis nr 1385231; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2014 r., I PK 246/13, Legalis nr 1169331).

Zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. może wyjątkowo stanowić uzasadnioną podstawę skargi kasacyjnej jedynie wtedy, gdy skarżący, posługując się wyłącznie argumentami jurydycznymi, wykaże, iż sąd drugiej instancji rażąco naruszył ustanowione w wymienionym przepisie zasady oceny wiarygodności i mocy dowodów i że naruszenie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2005 r., IV CK 122/05, Legalis nr 97143). W przedłożonej skardze kasacyjnej brak jest natomiast tego rodzaju argumentacji. Postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie może polegać na zaprezentowaniu przez skarżącego stanu faktycznego, ustalonego przez niego na podstawie własnej oceny dowodów (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 października 1997 r., II CKN 393/97, Legalis nr 482570; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1998 r., II CKN 704/97, OSNC 1998 nr 12, poz. 214; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2000 r., I CKN 1169/99,

OSNC 2000 nr 7-8, poz. 139; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/00, OSNC 2000 nr 10, poz. 189).

Warto przypomnieć, że Sąd Najwyższy nie dokonuje ponownej oceny wiarygodności i mocy zebranego materiału, lecz sprawdza prawidłowość wykorzystania przez sąd orzekający uprawnień przewidzianych w art. 233 § 1 k.p.c. Jeżeli wnioski wyprowadzone przez sąd orzekający z zebranego materiału dowodowego są logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, ocena tego sądu nie narusza przepisu art. 233 § 1 k.p.c. i musi się ostać, choćby z materiału tego dawały się wysnuć również wnioski odmienne. Tylko wówczas, gdy brakuje logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych związków przyczynowo - skutkowych, przeprowadzona przez sąd orzekający ocena dowodów może być skutecznie podważona (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2002 r., IV CKN 1256/00, Legalis nr 61716; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00, Legalis nr 59468).

Przywołany w postawach skargi przepis art. 382 k.p.c. stanowi, że sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Przepis ten ma charakter ogólnej dyrektywy określającej istotę postępowania apelacyjnego jako kontynuację merytorycznego rozpoznania sprawy. Może zatem stanowić usprawiedliwioną podstawę skargi kasacyjnej, jeżeli skarżący wykaże, że sąd drugiej instancji bezpodstawnie pominął część zebranego materiału oraz że uchybienie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2016 r., I PK 241/15, LEX nr 2194883). W rozpoznawanej sprawie sytuacja taka nie miała miejsca. Sąd Okręgowy zakwestionował zeznania świadków korzystne dla skarżącego. Wskazał, że ich zeznania należy ocenić z dużą ostrożnością albowiem, jako członkowie zespołu oceniającego w procesie zakupowym są osobami „zainteresowanymi” wynikiem procesu. Dał natomiast wiarę zeznaniom świadka A.K. korzystnym dla pozwanego, wskazując że świadek była osobą bezstronną i niezaangażowaną w prowadzony proces, przez co formułowane przez nią oceny miały charakter obiektywny. W ten sposób ocenił wiarygodność i moc dowodów

według własnego przekonania (art. 233 § 1 k.p.c.), co nie może być kwestionowane w skardze kasacyjnej z uwagi na treść art. 398³ § 3 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2015 r., III CSK 180/14, LEX nr 1678080).

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

as